

PRAVILNIK
O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU NA ZRC SAZU

Ljubljana, 19. 1. 2012

Na podlagi Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Ur. l. RS št. 43/2011), Uredbe o obrambnih načrtih (Ur. l. RS št. 11/2004) in Statuta ZRC SAZU je Upravni odbor ZRC SAZU na 2. seji dne 19. 1. 2012 sprejel

PRAVILNIK O VARNOSTI IN ZDRAVJU PRI DELU NA ZRC SAZU

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(uvodni določbi)

(1) S tem pravilnikom se določajo pravice in dolžnosti Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (v nadaljevanju ZRC SAZU) in delavcev v zvezi z varnim in zdravim delom ter ukrepi za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(2) ZRC SAZU zagotavlja varnost in zdravje pri delu v skladu z ZVZD, drugimi predpisi in smernicami.

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

1. Delavec ali delavka (v nadaljnjem besedilu: delavec) je oseba, ki pri ZRC SAZU opravlja delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi.
2. Kot delavec v smislu tega pravilnika se šteje tudi oseba, ki na kakršni koli drugi pravni podlagi opravlja delo za ZRC SAZU, ali oseba, ki pri ZRC SAZU opravlja delo zaradi usposabljanja.
3. Nezgoda pri delu je nepredviden oziroma nepričakovan dogodek na delovnem mestu ali v delovnem okolju, ki se zgodi v času opravljanja dela ali izvira iz dela in povzroči poškodbo delavca.
4. Nevarni pojav je dogodek, ob katerem je ali bi lahko nastala premoženjska škoda, je ali bi lahko bilo ogroženo zdravje ali življenje delavca oziroma bi lahko prišlo do nezgode delavca, zaradi katere bi bil nezmožen za delo.
5. Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu je predstavnik delavcev, ki ima položaj in vlogo sveta delavcev. Njegove pravice in obveznosti so opredeljene v 37. členu, mandat je opredeljen v 35. členu tega pravilnika.
6. Preventivni ukrep je vsak ukrep ZRC SAZU ali delavca, ki je namenjen zmanjševanju ali obvladovanju tveganj za varnost in zdravje pri delu.
7. Delovni proces je organiziran in voden proces, ki poteka pri opravljanju dela in je pod neposrednim ali posrednim nadzorom ZRC SAZU.
8. Sredstvo za delo je objekt namenjen za delovne in pomožne prostore, delovna oprema, sredstvo in oprema za osebno varnost pri delu ter snovi in pripravi.
9. Promocija zdravja na delovnem mestu so sistematične usmerjene aktivnosti in ukrepi, ki jih ZRC SAZU izvaja zaradi ohranjanja in krepiteve telesnega in duševnega zdravja delavcev.
10. Strokovni delavec je oseba, ki mu ZRC SAZU poveri opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu.
11. Zunanja strokovna služba je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki ima dovoljenje ministra, pristojnega za delo, za opravljanje strokovnih nalog, in ki ji

ZRC SAZU poveri opravljanje vseh ali posameznih strokovnih nalog varnosti pri delu.

12. Izvajalec medicine dela je izvajalec zdravstvene dejavnosti, ki opravlja dejavnost medicine dela, prometa in športa in mu ZRC SAZU poveri izvajanje zdravstvenih ukrepov v zvezi z zdravjem pri delu.

II. TEMELJNA NAČELA

3. člen

(zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri delu)

(1) ZRC SAZU mora zagotoviti varnost in zdravje delavcev pri delu. V ta namen mora izvajati ukrepe, potrebne za zagotovitev varnosti in zdravja delavcev ter drugih oseb, ki so navzoče v delovnem procesu, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo in potrebnimi materialnimi sredstvi.

(2) ZRC SAZU mora posebno skrb nameniti zagotovitvi varnosti in zdravja nosečih delavk, mladih in starejših delavcev ter delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo ter pri izbiri ukrepov upoštevati posebna tveganja, ki so jim ti delavci izpostavljeni pri delu, v skladu s posebnimi predpisi.

(3) ZRC SAZU mora upoštevati spreminjajoče se okoliščine ter izvajati take preventivne ukrepe in izbirati take delovne metode in pogoje, ki bodo zagotavljali izboljševanje stanja in višjo raven varnosti in zdravja pri delu, ter bodo vključeni v vse aktivnosti delodajalca na vseh organizacijskih ravneh.

4. člen

(promocija zdravja na delovnem mestu)

ZRC SAZU mora načrtovati in izvajati promocijo zdravja na delovnem mestu.

5. člen

(načrtovanje ter varnost in zdravje pri delu)

(1) ZRC SAZU mora pri načrtovanju delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, uporabe delovne in osebne varovalne opreme in uporabe nevarnih kemičnih snovi zagotoviti, da so bili upoštevani vsi vidiki za varno in zdravo delo delavcev, ter da so okolje, postopki, prostori, oprema in snovi primerni in v skladu z namenom uporabe.

(2) ZRC SAZU mora pri načrtovanju dela upoštevati duševne in telesne zmožnosti delavcev ter zmanjševati tveganja zaradi delovnih obremenitev, ki lahko vplivajo na varnost in zdravje delavcev pri delu.

6. člen

(odgovornost delodajalca)

Če ZRC SAZU prenese strokovne naloge na področju varnosti pri delu na strokovnega delavca ali zunanjo strokovno službo ter strokovne naloge v zvezi z izvajanjem zdravstvenih ukrepov na izvajalca medicine dela, ga to ne odvezuje odgovornosti na tem področju. Tudi obveznosti delavcev glede varnosti in zdravja pri delu ne vplivajo na načelo odgovornosti ZRC SAZU.

7. člen

(temeljna načela pri izvajanju ukrepov)

ZRC SAZU izvaja ukrepe iz 3. člena tega pravilnika tako, da upošteva naslednja temeljna načela:

- izogibanje nevarnostim;
- ocenjevanje tveganj;
- obvladovanje nevarnosti pri viru;
- prilagajanje dela posamezniku z ustreznim oblikovanjem delovnega mesta in delovnega okolja, delovnih prostorov, delovnih in tehnoloških postopkov, izbiro delovne in osebne varovalne opreme ter delovnih metod in pogojev, še zlasti tako, da odpravlja monotono delo ter pogoje z vsiljenim ritmom dela in ostale zdravju škodljive okoliščine (humanizacija dela);
- prilagajanje tehničnemu napredku;
- nadomeščanje nevarnega z nenevarnim ali manj nevarnim;
- razvijanje celovite varnostne politike, ki vključuje tehnologijo, organizacijo dela, delovne pogoje, medčloveške odnose ter dejavnike delovnega okolja;
- dajanje prednosti kolektivnim varnostnim ukrepom pred individualnimi;
- dajanje ustreznih navodil in obvestil delavcem.

8. člen

(dolžnosti ZRC SAZU in pravice delavcev)

Vse dolžnosti ZRC SAZU po tem pravilniku so hkrati pravice delavca v zvezi z zagotavljanjem njegove varnosti in zdravja pri delu.

9. člen

(pravica do varnosti in zdravja pri delu)

Delavec ima pravico do dela in delovnega okolja, ki mu zagotavlja varnost in zdravje pri delu.

10. člen

(dolžnosti delavcev)

(1) Delavec mora spoštovati in izvajati ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(2) Delavec mora opravljati delo s tolikšno pazljivostjo, da varuje svoje življenje in zdravje ter življenje in zdravje drugih oseb.

(3) Delavec mora uporabljati sredstva za delo, varnostne naprave in osebno varovalno opremo skladno z njihovim namenom in navodili ZRC SAZU, pazljivo ravnati z njimi in skrbeti, da so v brezhibnem stanju.

11. člen

(medsebojno obveščanje in skupno posvetovanje)

ZRC SAZU in delavci oziroma njihovi predstavniki se morajo o vprašanjih varnosti in zdravja pri delu medsebojno obveščati, posvetovati ter soodločati v skladu s tem pravilnikom in predpisi o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

12. člen

(finančne obveznosti ZRC SAZU)

Zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu delavcu ne sme povzročiti finančnih obveznosti, prav tako pa zdravstvene posledice opravljanja dela ne smejo prizadeti delavčeve plače ter posegati v njegov, z delom pridobljeni materialni in socialni položaj.

III. OBVEZNOSTI ZRC SAZU

13. člen

(ocenjevanje tveganja in izjava o varnosti)

(1) ZRC SAZU mora pisno oceniti tveganja, ki so jim delavci izpostavljeni ali bi jim lahko bili izpostavljeni pri delu, po postopku, ki obsega zlasti:

- identifikacijo oziroma odkrivanje nevarnosti;
- ugotovitev, kdo od delavcev bi bil lahko izpostavljen identificiranim nevarnostim;
- oceno tveganja, v kateri je upoštevana verjetnost nastanka nezgod pri delu, poklicnih bolezni oziroma bolezni v zvezi z delom in resnost njihovih posledic;
- odločitev o tem, ali je tveganje sprejemljivo;
- odločitev o uvedbi ukrepov za zmanjšanje nesprejemljivega tveganja.

(2) ZRC SAZU mora popraviti in dopolniti oceno tveganja vsakokrat:

- ko obstoječi preventivni ukrepi varovanja niso zadostni oziroma niso več ustrezni;
- ko se spremenijo podatki, na katerih je ocenjevanje temeljilo;
- ko obstajajo možnosti in načini za izpopolnitev oziroma dopolnitev ocenjevanja.

(3) ZRC SAZU mora po izvedenem ocenjevanju tveganja za varnost in zdravje pri delu izdelati in sprejeti izjavo o varnosti z oceno tveganja v pisni obliki, ki, glede na vrsto in obseg dejavnosti, vsebuje zlasti:

- načrt za izvedbo predpisanih zahtev in ukrepov;
- načrt in postopke za izvedbo ukrepov v primerih neposredne nevarnosti;

- opredelitev obveznosti in odgovornosti odgovornih oseb ZRC SAZU in delavcev za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.

(4) V izjavi o varnosti z oceno tveganja ZRC SAZU določi posebne zdravstvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati delavci za določeno delo v delovnem procesu, ali za uporabo posameznih sredstev za delo, na podlagi strokovne ocene izvajalca medicine dela.

(5) V izjavi o varnosti mora ZRC SAZU k pisni oceni tveganja priložiti zapisnik o posvetovanju s predstavniki sindikata in delavskim zaupnikom za varnost in zdravje pri delu.

14. člen

(objava, posredovanje in vpogled v izjavo o varnosti z oceno tveganja)

(1) ZRC SAZU mora izjavo o varnosti z oceno tveganja objaviti na običajen način in jo v delu, ki se nanaša na njih, posredovati delavcem vsakokrat, ko se spremeni in dopolni, prav tako pa tudi novo zaposlenim in vsem drugim navzočim na delovnem mestu ob začetku dela.

(2) ZRC SAZU mora delavcu na njegovo zahtevo omogočiti vpogled v veljavno izjavo o varnosti z oceno tveganja.

15. člen

(obveznosti delodajalca)

ZRC SAZU mora zagotavljati varnost in zdravje pri delu v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja zlasti tako, da:

- poveri opravljanje nalog varnosti pri delu strokovnemu delavcu, izvajanje zdravstvenih ukrepov pa izvajalcu medicine dela;
- obvešča delavce o uvajanju novih tehnologij in sredstev za delo ter o nevarnostih za nezgode, poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom, ter izdaja navodila za varno delo;
- usposablja delavce za varno in zdravo delo;
- zagotavlja delavcem osebno varovalno opremo in njeno uporabo, če sredstva za delo in delovno okolje kljub varnostnim ukrepom ne zagotavljajo varnosti in zdravja pri delu;
- z obdobjimi preiskavami škodljivosti delovnega okolja preverja ustrezne delovne razmere;
- z obdobjimi pregledi in preizkusi delovne opreme preverja njihovo skladnost s predpisi o varnosti in zdravju pri delu;
- zagotavlja varno delovno okolje in uporabo varne delovne opreme.

16. člen

(prva pomoč)

(1) ZRC SAZU mora sprejeti ukrepe za zagotovitev prve pomoči delavcem in drugim navzočim osebam ter ukrepe za sodelovanje s službo nujne medicinske pomoči.

17. člen

(varstvo pred požarom in evakuacija)

ZRC SAZU mora v skladu s posebnimi predpisi sprejeti ukrepe za zagotovitev varstva pred požarom in evakuacijo ter, kadar je to potrebno, ukrepe za sodelovanje z zunanjimi službami za varstvo pred požarom.

18. člen

(prilagoditev ukrepov prve pomoči in varstva pred požarom)

Ukrepi iz 16. in 17. člena ter število delavcev oziroma pooblaščenih oseb po posebnih predpisih, ki jih ZRC SAZU določi za njihovo izvajanje, morajo biti prilagojeni naravi dejavnosti in številu zaposlenih ter morajo upoštevati druge navzoče osebe v delovnem procesu.

19. člen

Na delovnem mestu je prepovedano nasilje, trpinčenje, nadlegovanje in druge oblike psihosocialnih tveganj, ki lahko ogrozijo zdravje delavca. Kolikor direktor ZRC SAZU prejme prijavo prej naštetega nasilja na delovnem mestu, sprejme ukrepe za preprečevanje, odpravljanje in obvladovanje nasilja. Direktor ZRC SAZU lahko za reševanje spora imenuje pomočnika ali imenuje tričlansko komisijo.

20. člen

(predhodno varstvo)

(1) ZRC SAZU sme dati v uporabo objekt le, če je pridobil dokumentacijo v zvezi z nadaljnjim delom skladno s predpisi o zagotavljanju varnosti in zdravja na začasnih in premičnih gradbiščih ter pisno ocenil tveganja, katerim bi delavci lahko bili izpostavljeni pri delu.

(2) ZRC SAZU sme dati v uporabo delovno opremo in druga sredstva za delo delavcem le, če je pridobil:

- potrebno dokumentacijo, ki zagotavlja njihovo skladnost z bistvenimi zdravstvenimi in varnostnimi zahtevami za sredstva za delo;
- potrebno dokumentacijo po predpisih o varnosti in zdravju pri uporabi sredstev za delo.

(3) Določbe prejšnjih odstavkov se nanašajo na vse spremembe delovnega procesa.

21. člen

(uporaba nevarnih snovi)

(1) ZRC SAZU sme dati nevarne kemične snovi v uporabo delavcem le, če so opremljene z varnostnim listom, v katerem je proizvajalec oziroma dobavitelj navedel vse varnostno-

tehnične podatke, ki so pomembni za ocenjevanje tveganja pri delu s temi snovmi, in če so zagotovljeni vsi varnostni ukrepi, ki izhajajo iz varnostnega lista.

(2) ZRC SAZU mora zagotoviti varnostni list v slovenskem jeziku in izjemoma v tujem jeziku, v skladu s pogoji, ki jih določa predpis o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij.

22. člen

(resna, neposredna in neizogibna nevarnost)

(1) ZRC SAZU mora takoj obvestiti vse delavce, ki so ali bi lahko bili izpostavljeni resni in neposredni nevarnosti, o vrsti tveganja in o varnostnih ukrepih.

(2) ZRC SAZU mora ob resni, neposredni in neizogibni nevarnosti z ukrepi in navodili delavcem omogočiti, da ustavijo delo in se napotijo na varno.

(3) ZRC SAZU ne sme pozvati delavcev na delo, ko še obstaja resna in neposredna nevarnost, razen v izjemnih primerih iz utemeljenih razlogov.

23. člen

(strokovni delavec za varnost pri delu)

(1) Direktor ZRC SAZU mora za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu med svojimi delavci določiti enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu.

(2) Strokovni delavec je za opravljanje strokovnih nalog neposredno odgovoren direktorju ZRC SAZU.

(3) Direktor ZRC SAZU mora strokovnemu delavcu omogočiti strokovno neodvisno opravljanje nalog po tem pravilniku, mu zagotoviti primeren čas in dostop do vseh potrebnih podatkov, omogočiti izpopolnjevanje znanja, strokovni delavec pa zaradi svojega dela ne sme biti postavljen v manj ugoden položaj ali trpeti drugih škodljivih posledic v zvezi s svojim delom.

(4) Direktor ZRC SAZU lahko opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo, kadar teh nalog ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci.

(5) Kadar direktor ZRC SAZU poveri opravljanje vseh ali posameznih nalog varnosti pri delu zunanjim strokovnim službam, jih mora seznanimi z vsemi dejavniki, ki vplivajo ali bi lahko vplivali na varnost in zdravje delavcev pri delu. Te službe morajo imeti dostop do podatkov o tveganjih, o varnostnih in preventivnih ukrepih ter o delavcih, zadolženih za izvajanje ukrepov, med drugim za prvo pomoč, varstvo pred požarom in evakuacijo.

24. člen

(naloge strokovnega delavca)

Za nenehno izboljševanje varnosti in zdravja pri delu strokovni delavec opravlja zlasti naslednje naloge:

1. svetuje ZRC SAZU pri načrtovanju, izbiri, nakupu in vzdrževanju sredstev za delo,
1. glede opreme delovnih mest in glede delovnega okolja;
2. usklajuje ukrepe za preprečevanje psihosocialnih tveganj;
3. opravlja notranji nadzor nad izvajanjem ukrepov za varno delo;
4. izdeluje navodila za varno in zdravo delo;
5. spremlja stanje v zvezi z nezgodami pri delu, odkriva vzroke zanje in pripravlja poročila s predlogi ukrepov;
6. sodeluje z izvajalcem medicine dela;
7. organizira usposabljanje delavcev za varno delo;
8. organizira preglede gasilnih aparatov in hidrantov;
9. organizira odvoz odpadnih kemikalij,
10. organizira preventivna cepljenja;
11. sodeluje pri izdelavi ocene tveganja in vsakoletnih revizijah ocene tveganja;
12. opravlja druge naloge po pooblastilu direktorja oziroma izvaja aktualne preventivne ukrepe s področja varnosti in zdravja pri delu;
13. vodi predpisane evidence.

25. člen

(1) ZRC SAZU poveri zunanjim strokovnim službam opravljanje strokovnih nalog, ki se nanašajo na:

1. izdelovanje strokovnih podlag za izjavo o varnosti;
2. opravljanje obdobjnih preiskav škodljivosti v delovnem okolju;
3. opravljanje obdobjnih pregledov in preizkusov delovne opreme;
4. izvajanje usposabljanja delavcev za varno delo.

26. člen

(načrtovanje promocije zdravja na delovnem mestu)

(1) ZRC SAZU mora promocijo zdravja na delovnem mestu načrtovati ter zanjo zagotoviti potrebna sredstva in tudi način spremljanja njenega izvajanja.

27. člen

(izvajalec medicine dela)

(1) ZRC SAZU mora zagotoviti, da zdravstvene ukrepe v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu izvaja izvajalec medicine dela.

(2) Izvajalec medicine dela opravlja, odvisno od vrste dejavnosti delodajalca ter vrste in stopnje tveganj za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom delavcev, zlasti naslednje naloge:

1. sodeluje pri izdelavi strokovnih podlag za izjavo o varnosti;
2. izvaja zdravstvene preglede delavcev iz 28. člena tega pravilnika;
3. seznanja delavce s tveganji, povezanimi z njihovim delovnim mestom in delovnim okoljem, ki lahko privedejo do funkcionalnih okvar, bolezni ali invalidnosti;
4. spremlja in analizira stanje v zvezi s poklicnimi boleznimi ter boleznimi, povezanimi z delom, ter odkriva vzroke;
5. pripravlja poročila za ZRC SAZU glede na ugotovitve iz analiz zdravstvenega stanja delavcev, ugotovljenega na zdravstvenih pregledih, analiz funkcionalnih okvar, nezgod pri delu, poklicnih bolezni, bolezni, povezanih z delom, in delovne invalidnosti. Poročila morajo vsebovati tudi predloge izboljšav delovnega procesa z namenom dopolnitve ali nadgradnje ukrepov v zvezi z zdravjem pri delu;
6. sodeluje v procesu poklicne rehabilitacije ter svetuje pri izbiri drugega ustreznega dela;
7. sodeluje pri pripravi načrta ZRC SAZU za dajanje prve pomoči ter pri usposabljanju delavcev in ZRC SAZU za splošne in posebne ukrepe prve pomoči.

(3) Pri opravljanju svojih nalog izvajalec medicine dela sodeluje z osebnim zdravnikom delavca in z izvedenskimi organi invalidskega in zdravstvenega zavarovanja zaradi izmenjave podatkov o zdravstvenem stanju delavcev ter pomoči pri ugotavljanju upravičenosti do začasne oziroma trajne zadržanosti z dela in ocenjevanja delovne zmožnosti.

(4) Izvajalec medicine dela lahko po predhodni pisni privolitvi delavca od osebnega zdravnika delavca pridobi oziroma vpogleda podatke o zdravstvenem stanju delavca, o njegovem zdravljenju in rehabilitaciji. Izvajalec medicine dela mora osebnemu zdravniku na njegovo zahtevo posredovati informacije o obremenitvah delavca na delovnem mestu in o zahtevah njegovega delovnega mesta.

(5) Izvajalec medicine dela mora v zvezi z varstvom osebnih podatkov delavcev ravnati v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS, št. 94/07).

28. člen

(dolžnost medsebojnega sodelovanja)

Strokovni delavec, ki mu je ZRC SAZU poveril opravljanje strokovnih nalog varnosti in zdravja pri delu ter izvajalec medicine dela morata pri izvajanju nalog varnosti in zdravja pri delu sodelovati.

29. člen

(zdravstveni pregledi)

(1) ZRC SAZU mora zagotoviti zdravstvene preglede delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.

30. člen

(obveščanje in seznanjanje delavcev)

(1) ZRC SAZU mora delavce obveščati o varnem in zdravem delu tako, da izdaja pisna obvestila in navodila. Obveščanje je lahko tudi preko elektronske mreže ZRC SAZU. V

izjemnih primerih, kadar jim grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, so obvestila in navodila lahko tudi ustna.

(2) ZRC SAZU mora delavce seznaniti o vrstah nevarnosti v delovnem okolju in na delovnem mestu, o varnostnih ukrepih, potrebnih za preprečevanje nevarnosti in zmanjšanje škodljivih posledic, o delavcih, zadolženih za izvajanje ukrepov prve pomoči, ter delavcih oziroma pooblaščenih osebah po posebnih predpisih, zadolženih za izvajanje ukrepov požarnega varstva in evakuacije. ZRC SAZU mora zagotoviti obveščenost nosečih delavk, mladih in starejših delavcev ter delavcev z zmanjšano delovno zmožnostjo o rezultatih ocenjevanja tveganja ter o ukrepih ZRC SAZU za varnost in zdravje teh delavcev pri delu.

(3) ZRC SAZU mora zagotoviti, da imajo na mesto, na katerem preti neposredna in neizogibna nevarnost, dostop le delavci, ki so za delo na takem mestu dobili njegova posebna navodila.

(4) ZRC SAZU, pri katerem na podlagi pogodbe opravljajo delo delavci drugega delodajalca, mora poskrbeti, da ti prejmejo vse informacije o tveganjih za varnost in zdravje pri delu, vključno z izjavo o varnosti, kakor tudi informacije o delavcih, ki so določeni za prvo pomoč, ter o delavcih oziroma pooblaščenih osebah po posebnih predpisih, zadolženih za izvajanje ukrepov požarnega varstva in evakuacije.

(5) Informacije o delavcih, ki so zadolženi za prvo pomoč, so javno dostopni na omaricah prve pomoči.

(6) Informacije o pooblaščenih osebah za izvajanje ukrepov požarnega varstva in evakuacije so javno dostopni in izobešeni na Požarnih načrtih in evakuacijah.

(7) ZRC SAZU mora delovna mesta in sredstva za delo opremiti z znaki za obvestila in za nevarnost ter z navodili za varno delo v skladu s posebnimi predpisi.

31. člen

(usposabljanje delavcev)

(1) ZRC SAZU mora delavca usposobiti za varno opravljanje dela ob sklenitvi delovnega razmerja, pred razporeditvijo na drugo delo, pred uvajanjem nove tehnologije in novih sredstev za delo ter ob spremembi v delovnem procesu, ki lahko povzroči spremembo varnosti pri delu.

(2) Usposabljanje mora biti prilagojeno posebnostim delovnega mesta in se izvaja po programu, ki ga mora ZRC SAZU po potrebi obnavljati in katerega vsebino mora spreminjati glede na nove oblike in vrste nevarnosti.

(3) Usposobljenost za varno delo preverja ZRC SAZU na delovnem mestu.

(4) ZRC SAZU določi obvezne občasne preizkuse teoretične in praktične usposobljenosti za varno delo za delavce, ki delajo na delovnem mestu, na katerem iz ocene tveganja izhaja večja nevarnost za nezgode in poklicne bolezni ter za delavce, ki delajo na delovnih mestih, na katerih so nezgode pri delu in poklicne bolezni pogostejše.

(5) ZRC SAZU mora zagotoviti usposabljanje delavcev v njihovem delovnem času in brezplačno.

32. člen

(pisni sporazum na skupnih deloviščih)

- (1) Na deloviščih, na katerih hkrati opravlja dela dvoje ali več delodajalcev in samozaposlenih delavcev, morajo ti s pisnim sporazumom določiti skupne ukrepe za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu.
- (2) Vsak delodajalec mora v sporazumu, iz prejšnjega odstavka določiti delavca za zagotovitev varnosti svojih delavcev.
- (3) ZRC SAZU in zunanji delodajalci morajo sporazumno določiti delavca, ki zagotavlja usklajeno izvajanje ukrepov, določenih s pisnim sporazumom.

33. člen

(obvestilo inšpekciji)

ZRC SAZU mora pred začetkom delovnega procesa, pri katerem obstajajo večje nevarnosti za nezgode in poklicne bolezni, o teh delih obvestiti inšpekcijo dela.

34. člen

(prijave inšpekciji)

- (1) ZRC SAZU mora inšpekciji dela takoj prijaviti vsako nezgodo pri delu s smrtnim izidom oziroma nezgodo pri delu, zaradi katere je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, kolektivno nezgodo, nevarni pojav in ugotovljeno poklicno bolezen.
- (2) V zvezi s prijavo nezgod pri delu in poklicnih boleznih iz prejšnjega odstavka tega člena ZRC SAZU zbira in posreduje podatke na predpisanih obrazcih za prijavo nezgod, nevarnih pojavov in bolezni iz prvega odstavka tega člena.

35. člen

(sodelovanje delavcev pri upravljanju)

- (1) ZRC SAZU mora delavcem omogočiti, da sodelujejo pri obravnavi o vseh vprašanjih, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela v skladu s tem pravilnikom in drugimi predpisi.
- (2) Pravico iz prejšnjega odstavka tega člena uresničujejo delavci neposredno z delavskim zaupnikom za varnost in zdravje pri delu.
- (3) Za izvolitev delavskega zaupnika iz prejšnjega odstavka tega člena se uporabljajo predpisi, ki urejajo sodelovanje delavcev pri upravljanju. Mandat delavskega zaupnika traja štiri leta.

36. člen

(dolžnost posvetovanja)

(1) ZRC SAZU se mora z delavci ali njihovimi predstavniki posvetovati o oceni tveganja, pa tudi o vsakem ukrepu, ki lahko vpliva na varnost in zdravje pri delu, o izbiri strokovnega delavca, izvajalca medicine dela, delavcev za prvo pomoč, in delavcev oziroma pooblaščenih oseb po posebnih predpisih za varstvo pred požarom in evakuacijo, ter o obveščanju delavcev in organizaciji usposabljanja.

(2) ZRC SAZU mora predstavnikom delavcev in sindikatom, ki so organizirani pri njem, posredovati na običajen način izjavo o varnosti z oceno tveganja in dokumentacijo o nezgodah pri delu, ki jo ZRC SAZU hrani v skladu s predpisi.

37. člen

(pravice in obveznosti delavskega zaupnika)

(1) Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu lahko od ZRC SAZU zahteva sprejetje ustreznih ukrepov ter pripravi predloge za odpravo in zmanjšanje tveganj za varnost in zdravje pri delu.

(2) Delavci ali izvoljen predstavnik za varnost in zdravje pri delu lahko zahtevajo nadzor pristojne inšpekcije, kadar menijo, da ZRC SAZU ni zagotovil ustreznih varnostnih ukrepov.

(3) Delavski zaupnik za varnost in zdravje pri delu ima pravico prisostvovati inšpekcijskemu nadzoru, kadar ta opravlja nadzor nad zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu, ter izraziti svoja opažanja.

(4) ZRC SAZU mora seznaniti delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu ter sindikate z ugotovitvami, predlogi ali ukrepi nadzornih organov.

(5) ZRC SAZU mora za izvajanje nalog delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu zagotavljati ustrezne oblike usposabljanja.

IV. PRAVICE IN DOLŽNOSTI DELAVCEV

38. člen

(pravice delavcev)

(1) Delavec ima pravico in dolžnost, da je seznanjen z varnostnimi ukrepi in ukrepi zdravstvenega varstva ter usposobljen za njihovo izvajanje.

(2) Delavec ima pravico dajati predloge, pripombe in obvestila o vprašanih varnosti in zdravja pri delu delavcem, zadolženim za varnost in zdravje pri delu po tem pravilniku.

39. člen

(dolžnosti delavcev)

Delavec mora zlasti:

- v skladu z navodili ZRC SAZU pravilno uporabljati delovno opremo in druga sredstva za delo vključno z varnostnimi napravami;
- v skladu z navodili ZRC SAZU pravilno uporabljati osebno varovalno opremo v skladu z njenim namenom;
- takoj obvestiti ZRC SAZU ali delavce, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu o vsaki pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali drugem pojavu, ki bi pri delu lahko ogrozil njegovo zdravje in varnost ali zdravje in varnost drugih oseb;
- sodelovati z ZRC SAZU in delavci, ki so v izjavi o varnosti z oceno tveganja zadolženi za varnost in zdravje pri delu, dokler se ne vzpostavi varno delovno okolje in delovne razmere ter izvedejo ukrepi inšpekcije za delo.

40. člen

(prepoved dela pod vplivom alkohola, drog in drugih substanc)

(1) Delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc.

(2) Delavec ne sme delati ali biti pod vplivom zdravil, ki lahko vplivajo na psihofizične sposobnosti, na tistih delovnih mestih, na katerih je zaradi večje nevarnosti za nezgode pri delu tako določeno z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

(3) ZRC SAZU mora odstraniti z dela, delovnega mesta in iz delovnega procesa delavca, ki je delal ali je bil na delovnem mestu v nasprotju z določili prvega in drugega odstavka tega člena.

41. člen

(pravica odkloniti delo)

(1) Delavec ima pravico odkloniti delo, če ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu in sprejetimi varnostnimi ukrepi ter usposobljen za varno in zdravo delo, ali če ZRC SAZU ni zagotovil predpisanega zdravstvenega pregleda.

(2) Delavec ima pravico odkloniti delo, če mu grozi neposredna nevarnost za življenje ali zdravje, ker niso bili izvedeni predpisani varnostni ukrepi, ter zahtevati, da se nevarnost odpravi.

(3) Če ZRC SAZU ne odpravi nevarnosti, lahko delavec zahteva posredovanje inšpekcije dela ter o tem obvesti delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu.

42. člen

(pravica do zapustitve delovnega mesta)

(1) Delavec ima v primeru resne in neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje pravico ustrezno ukrepati, skladno s svojim znanjem in tehničnimi sredstvi, ki jih ima na razpolago, v primeru neizogibne nevarnosti pa zapustiti nevarno delovno mesto, delovni proces oziroma delovno okolje.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka delavec ni odgovoren za škodo, ki bi nastala zaradi njegovega delovanja, razen če jo je povzročil naklepno ali iz hude malomarnosti.

43. člen

(pravica do zdravstvenih pregledov)

(1) Delavec ima pravico do zdravstvenih pregledov, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu.

(2) Delavec se mora odzvati in opraviti zdravstveni pregled, ki ustreza tveganjem za varnost in zdravje pri delu na delovnem mestu.

44. člen

(pravica do osebne varovalne opreme)

Delavci ZRC SAZU imajo pravico do osebne varovalne opreme, ki je opredeljena v Navodilih o osebni varovalni opremi, ki jo pri delu uporabljajo delavci ZRC SAZU.

V. DOKUMENTACIJA

45. člen

(hramba dokumentacije)

(1) ZRC SAZU hrani vso dokumentacijo, ki se nanaša na:

1. obdobje preiskave škodljivosti v delovnem okolju;
2. obdobje preglede in preizkuse delovne opreme;
3. preglede in preizkuse osebne varovalne opreme;
4. opravljeno usposabljanje za varno delo in preizkuse usposobljenosti;
5. zdravstvene preglede delavcev;
6. nezgode pri delu, kolektivne nezgode, nevarne pojave, ugotovljene poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom ter njihove vzroke. Bolezen, povezana z delom, po tem pravilniku je bolezen, pri kateri ima delovni proces oziroma delovno okolje vlogo predisponirajočega, ne pa vzročnega dejavnika za njen nastanek, in ki je pomembna za zbiranje podatkov zaradi izboljšanja delovnih razmer;
7. nevarne snovi, ki jih uporablja, če tako določajo posebni predpisi.

(2) ZRC SAZU trajno hrani dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena. ZRC SAZU mora v primeru prenehanja dejavnosti predati dokumentacijo iz prvega odstavka tega člena Inšpektoratu Republike Slovenije za delo.

(najdragocenejša raziskovalna oprema, dokumentacije in nevarne snovi)

46. člen

Posebej se vodi evidenca o najdragocenejši raziskovalni opremi, dokumentaciji in nevarnih snoveh ter nosilcih, postopkih ter sredstvih za izvedbo zaščite in zavarovanja. Zaščito in zavarovanje se izvaja na poziv ministrstva, pristojnega za znanost, in se izvaja do preklica. O poteku izvajanja nalog ZRC SAZU poroča ministrstvu, pristojnemu za znanost.

47. člen

Posebej se vodi Priloga I: *Seznam najdragocenejše raziskovalne opreme, dokumentacije in nevarnih snovi*. Seznam vsebuje: inštitute in organizacijske enote ZRC SAZU, najdragocenejšo raziskovalno opremo, dokumentacijo (zbirke, knjižnice itd.) in nevarne snovi, nosilce za izvedbo zaščite in zavarovanja, odgovorno osebo, in čas izvedbe nalog letih v vojnem in izrednem stanju; in

Priloga II: *Prostor, sredstva in postopki za izvedbo zaščite in zavarovanja najdragocenejše raziskovalne opreme, dokumentacije in nevarnih snovi*. Seznam vsebuje: nosilce izvedbe nalog, izvajalce nalog, časovni plan opravljanja nalog, seznam prevoznih sredstev, prostore, postopke in sredstva za izvedbo zaščite in zavarovanja v vojnem ali izrednem stanju.

Prilogi sprejema direktor ZRC SAZU in ju po potrebi ažurira. Prilogi sta internega značaja, izvajata se prednostno, izvajalci nalog so vnaprej seznanjeni z nalogami.

48. člen

(prenehanje uporabe in začetek veljavnosti)

18. 1. 2012 preneha v celoti veljati Pravilnik o varstvu pri delu (UO ZRC SAZU št. 15 z dne 23. 10. 2001). Ta pravilnik začne veljati s 19. 1. 2012.

Predsednik UO ZRC SAZU:
prof. dr. Rado Riha, znanstveni svetnik

Št.: 46 - 3/ 2012
Ljubljana, 19. 1. 2012